

Що порадити пацієнтові для лікування головного болю?

Пацієнти з мігренню або головним болем напруження рідко звертаються до лікаря, здебільшого вони займаються самолікуванням. Завдання фармацевта — допомогти пацієнту обрати ЛЗ, ефективність та безпеку якого в лікуванні головного болю доведено. Скористаємося для цього рекомендаціями Німецького товариства мігрени та головного болю (DMKG), Німецького неврологічного товариства (DGN), Австрійського товариства головного болю (ÖKSG) та Швейцарського товариства головного болю (SKG) [1]

Принаймні раз на рік на головний біль скаржаться 50% дорослого населення планети [2]. Близько 90% з них страждають на мігрень або головний біль напруження [1]. Самолікування первинного головного болю — мігрени з аурую або без неї, а також епізодичного головного болю напруження — пацієнт може здійснювати самостійно, після встановленого лікарем діагнозу.

ОЦІНКА ДОКАЗОВОЇ БАЗИ

Європейські експерти чотирьох наукових товариств провели систематичну оцінку досліджень і узагальнили найкращі наявні наукові дані щодо самолікування мігрени та головного болю напруження 30 безрецептурними ЛЗ — як монопрепаратами, так і фіксованими комбінаціями. Критеріями якості досліджень були чітке встановлення мети; дизайн, що відповідає меті; визначення первинної та вторинних кінцевих точок; належне засліплення та рандомізація; плацебо-контроль; репрезентативна для самолікування вибірка пацієнтів; належні статистичні методи обробки даних та правильна інтерпретація результатів. При розробці рекомендацій експерти враховували якість наукових доказів (за 4-бальною шкалою від А до D); наукові докази ефективності (за 5-бальною шкалою від +++ до 0); клінічне враження про ефективність та переносимість (за 5-бальною шкалою від +++ до 0) [1].

Рекомендації щодо лікування мігрени та головного болю напруження були представлені в трьох категоріях [1]:

Препарати першого вибору	Препарати другого вибору	Препарати, які можна застосовувати тільки в окремих випадках*
<ul style="list-style-type: none"> якість наукових доказів класу «А»; наукові докази ефективності, клінічні враження про ефективність та переносимість — не нижче «++» 	<ul style="list-style-type: none"> якість наукових доказів класу «В»; наукові докази ефективності, клінічні враження про ефективність та переносимість — не нижче «+» 	<ul style="list-style-type: none"> якість наукових доказів класу «С» або «D»; наукові докази ефективності — нижче «+»; клінічні враження про ефективність та переносимість — не нижче «+»

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЕКСПЕРТІВ

Німецьке товариство мігрени та головного болю, Німецьке неврологічне товариство, Австрійське товариство головного болю та Швейцарське товариство головного болю рекомендують для самолікування головного болю [1]:

• від мігрени: комбінація фіксованих доз АСК + парацетамол + кофеїн (як основна рекомендація); АСК, ібупрофен, наратриптан, парацетамол і феназон як додаткові засоби першого вибору. Жодного з профілактичних засобів мігрени не було рекомендовано.

* Категорія «тільки в окремих випадках» не є рекомендацією в прямому значенні, вона поєднує ЛЗ, для яких наукові дані щодо ефективності в лікуванні мігрени та головного болю напруження наразі не існують або є недостатніми.

**АСК — ацетилсаліцилова кислота. В [1] серед засобів першого вибору для лікування мігрени також вказаний наратриптан, який не зареєстрований в Україні.

Напад мігрени з аурую або без аури	Головний біль напруження
Засоби першого вибору	Засоби першого вибору
Основна рекомендація дві таблетки фіксованої комбінації АСК (250–265 мг) + парацетамол (200–265 мг) + кофеїн (50–65 мг)	Основна рекомендація дві таблетки фіксованої комбінації АСК (250–265 мг) + парацетамол (200–265 мг) + кофеїн (50–65 мг)
АСК** (900–1000 мг)	АСК (900–1000 мг)
Ібупрофен (400 мг)	Диклофенак (12,5 або 25 мг)
Парацетамол (1000 мг)	Ібупрофен (400 мг)
Феназон (антипірин) (1000 мг)	Дві таблетки фіксованої комбінації парацетамол (500 мг) + кофеїн (65 мг)
Засоби другого вибору	Засоби другого вибору
-	Парацетамол (1000 мг)
Для профілактики мігрени жоден засіб не рекомендовано	

• від головного болю напруження: комбінація фіксованих доз АСК + парацетамол + кофеїн (як основна рекомендація); АСК, диклофенак (12,5 і 25 мг), ібупрофен (всього 400 мг) і комбінація фіксованих доз парацетамолу + кофеїн як додаткові засоби першого вибору, парацетамол як засіб другого вибору [3].

Література

- Haag G, Diener H-Ch, May A et al. Self-medication of migraine and tension-type headache: summary of the evidence-based recommendations of the Deutsche Migräne und Kopfschmerzgesellschaft (DMKG), the Deutsche Gesellschaft für Neurologie (DGN), the Österreichische Kopfschmerzgesellschaft (ÖKSG) and the Schweizerische Kopfwehgesellschaft (SKG) // The Journal of Headache and Pain, 2011, 12: 201–217. <https://doi.org/10.1007/s10194-010-0266-4>
- Головные боли / ВОЗ, 8 апреля 2016 г (<https://www.who.int/ru/news-room/fact-sheets/detail/headache-disorders>)
- Diener HC, Pfaffenrath V, Pageler L et al. The fixed combination of acetylsalicylic acid, paracetamol and caffeine is more effective than single substances and dual combination for the treatment of headache: a multicentre, randomized, double-blind, single-dose, placebo-controlled parallel group study. Cephalalgia, 2005, 25:776–787. doi:10.1111/j.1468-2982.2005.00948.x

Цитрамон МАКСІ®

МАКСІ сила
проти головного болю
та мігрені!¹

ЦИТРАМОН МАКСІ®. РП МОЗ України №UA/17370/01/01. **Склад:** 1 таблетка містить: ацетилсаліцилової кислоти 250 мг, парацетамолу 250 мг, кофеїну 65 мг. **Лікарська форма.** Таблетки. **Фармакотерапевтична група.** Анальгетики. Інші анальгетики та антипіретики. Кислота ацетилсаліцилова, комбінації без психолептиків. Код АТХ N02B A51. **Показання.** Невідкладне лікування головного болю і нападів мігрені з аурую чи без. **Протипоказання.** Підвищена чутливість до компонентів лікарського засобу, інших саліцилатів. **Діти.** Лікарський засіб не застосовувати дітям через ризик розвитку синдрому Рея при гіпертермії на тлі вірусних захворювань. **Побічні реакції.** З боку імунної системи: реакції гіперчутливості, включаючи анафілаксію, анафілактичний шок. При застосуванні лікарського засобу в окремих хворих можуть спостерігатися побічні реакції, характерні для лікарських засобів ацетилсаліцилової кислоти, парацетамолу або кофеїну. **Категорія відпуску.** Без рецепта: таблетки №10, №20; за рецептом: таблетки № 90. **Виробник.** ПрАТ «Фармацевтична фірма «Дарниця». Україна, 02093, м. Київ, вул. Бориспільська, 13. Інформація приведена в скороченні. Більш детальна інформація викладена в інструкції для медичного застосування лікарського засобу.

¹ Даний вираз є рекламним слоганом і не свідчить про гарантований ефект від застосування даного лікарського засобу
* За результатами конкурсу споживчих вподобань «Вибір року» в Україні 2016, 2017, 2018. www.choice-of-the-year.com.ua

Інформація призначена виключно для розміщення в спеціалізованих виданнях, призначених для медичних установ та лікарів.

ФАРМАЦЕВТИЧНА ФІРМА
Дарниця

ВІТЧИЗНЯНА ФАРМАЦЕВТИЧНА
КОМПАНІЯ РОКУ*